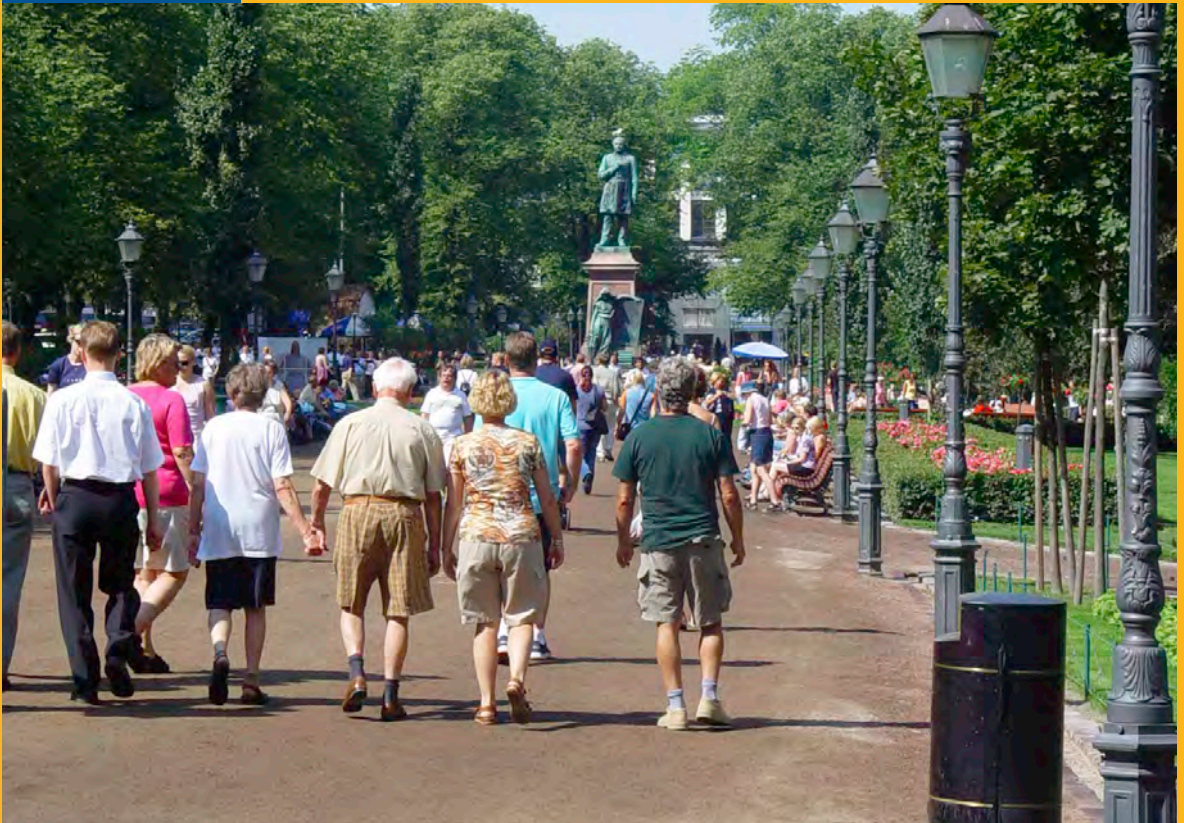


Helsingfors stad

# Helsingfors stads säkerhetsplan



sammanfattning

**Helsingfors stad, centralförvaltningens publikationer 2015:30**

Omslagsbilder: Mika Lappalainen 2002 ja 2003, Helsingfors stads mediebank  
Fotografier: Jussi Hellsten, Seppo Laakso / Helsingfors stads mediebank  
Layout: Guassi Oy

ISBN 978-952-331-031-5 (tryckt publikation)

ISBN 978-952-331-032-2 (e-publikation)

ISSN-L 2242-4504

ISSN 2242-4504 (tryckt publikation)

ISSN 2323-8135 (e-publikation)

# Helsingfors stads säkerhetsplan

## sammanfattning

### Innehåll

4	Ett tryggt Helsingfors
5	Insatsområden
5	Hälsa och välmående
5	Trafiksäkerhet
5	Barn och unga
6	Brottslighet
6	Övervakning, synlighet och förebyggande
7	Invandrare
7	Trivsel
7	Uppföljning av säkerhetssituationen
8	Spetsprojekt
8	Säkerhetsmätare
8	Köpcentren som en del av staden
9	Verksamhetsmodellen PAKKA
9	Kommunernas deltagande i den automatiska trafikövervakningen
10	Egenkontroll av säkerheten i bostadsfastigheter
10	Verksamhetsmodellen Yli Hyvä Juttu
10	Förlikning av ungas brottsmål
11	Programmet Olen Muslimi Olen suomalainen (OMOS)
11	Verksamhetsmodellen Erilainen naapuri
12	Samarbete mellan huvudstadsregionens kommuner för att förebygga radikaliserings
12	Ett verksamhetscenter med låg tröskel till västra Helsingfors
13	Samordnande av arbetet mot olyckor i hemmet och på fritiden
13	Socialt fältarbete
14	Källförteckning

# Ett tryggt Helsingfors

Trygghet är en av Helsingfors stads värderingar jämte invånarcentrering, ekologisk inriktning, rättvisa, resurshushållning och företagsvänlighet. En trygg och trivsam boendemiljö och stadskärna är viktiga både för invånarna och de som besöker staden.

Ett centralt verktyg för säkerhetsarbetet vid Helsingfors stad är en säkerhetsplan på stadsnivå. Syftet med den lokala säkerhetsplaneringen är att förebygga och förhindra olyckor, olycksfall, brott och störningar och att förbättra människornas trygghetskänsla. Planen som publicerats år 2015 är i ordningen Helsingfors stads fjärde säkerhetsplan. Den föregående säkerhetsplanen utarbetades för åren 2011–2014. I säkerhetsplanen framhävs frågor som påverkar tryggheten som invånarna upplever och berättas vad staden, polisen och andra aktörer gör för att förbättra läget. Dessutom presenteras spetsprojekten, med hjälp av vilka staden ämnar påverka invånarnas trygghet och den upplevda tryggheten.



# Insatsområden

Säkerhetsplanens insatsområden har valts utifrån resultaten av hörandet av kommuninvånare och nätverksaktörer, som arrangerades i slutet av år 2014. De fastställda insatsområdena är nära kopplade till de faktorer som allmänt har upptäckts orsaka upplevelser av otrygghet hos människorna.

## Hälsa och välmående

Fungerande bastjänster, förebyggande av utslagning och fattigdom förbättrar den vardagliga tryggheten och välmåendet och främjar samhällsfreden. Ansvaret för främjandet av välmående och hälsa fördelas i kommunen mellan alla förvaltningsgrenar. Välmående- och hälsoperspektivet ska beaktas i allt beslutsfattande vid Helsingfors stad.

## Trafiksäkerhet

Trafiksäkerheten i staden omfattar kollektivtrafikmedlen, privatbilarna, cyklarna och fotgängarna. Trafiksäkerhetsfrågorna styrs med hjälp av Helsingfors utvecklingsprogram för trafiksäkerheten som stadsplaneringskontoret har tagit fram. I programmet granskas trafikhelheten på stadsnivå och dras upp riktlinjer för trafiksäkerhetsarbetet under de kommande åren. I fråga om säkerheten inom kollektivtrafiken ligger det huvudsakliga ansvaret hos samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT).

## Barn och unga

Förebyggande av utslagning bland barn och unga och främjande av hälsa och välmående upplevs som prioriteter också ur säkerhetsperspektivet. Helsingfors stads ungdomscentral producerar mångsidiga kultur- och hobbytjänster i samverkan med de unga. Ett mål har varit att förbättra skolornas säkerhetsfärdigheter och i fråga om de ungas delaktighet har förnyelser gjorts såväl i ungdomsarbetet som i skolans verksamhet.

## Brottslighet

Ett starkt samband har konstaterats mellan brottslighet och sådant som försvagar människornas välmående. Särskilt förebyggande av utslagning är en viktig del av bekämpningen av brottslighet. Att förebygga och utreda brott och att överlämna dem till åtalsprövning hör till polisens grunduppgifter. Polisen fungerar för att upprätthålla säkerheten i samverkan med andra myndigheter och sammanslutningar som fungerar i området och med områdets invånare.

## Övervakning, synlighet och förebyggande

Traditionellt betraktar invånarna särskilt ökad synlighet för polispatruller, förbättrad bevakningen på kollektivtrafikens stationer och användning av väktare på kollektivtrafikens fordon som åtgärder som förbättrar tryggheten och trivseln. Även tilliten till andra är en faktor som skapar trygghet.

Polisen i Helsingfors ansvarar för upprätthållandet av den allmänna ordningen och säkerheten i staden. Utgångspunkten för polisverksamheten ligger i förebyggandet. Vid polisen i Helsingfors fungerar en separat förebyggande funktion, vars uppgift är att i samverkan med andra myndigheter och medborgarna lösa fenomen och problem som äventyrar stadsbornas säkerhet, företa multidisciplinär intervention och förebygga våldsbejakande extremism.

Helsingfors stads räddningsverk ansvarar för förebyggande brandskyddets övervaknings- och inspektionsärenden, brand- och räddningsverksamheten, den medicinska räddningsverksamheten, dvs. den prehospitala akutsjukvården och brådskande sjuktransporter inom Helsingfors stads område.

Vid sidan om de traditionella upprätthållarna av säkerhet och ordning fungerar också privata aktörer i säkerhetsbranschen.



## Invandrare

I Helsingfors bor över en fjärdedel av hela landets invånare med främmande språk som modersmål (27 %). Det har uppskattats att Finland behöver 34 000 nettoinvandrare per år för att vår arbetskraft inte ska minska under de närmaste decennierna.

Fördomarna mot människor som flyttat till Finland kan orsaka känslor av otrygghet bland infödda finländare. Å andra sidan känner sig också personer som hör till olika invandrargrupper otrygga.

Lagen om främjande av integration (30.10.2010/1386) förutsätter att kommunen har ett gällande program för integrationsfrämjande. Helsingfors stads program för integrationsfrämjande består av strategiprogrammet som stadsfullmäktige har godkänt, åtgärdsprogrammet som stadsstyrelsen har godkänt och uppföljningsrapporterna över ekonomin och verksamheten. De viktigaste faktorerna med tanke på invandrarnas integrering är språket, utbildningen och arbetet.

## Trivsel

God belysning och snygghet upplevs ofta som faktorer som förbättrar trivseln. Ett trivsamt och tryggt stadsrum skapas på olika nivåer i staden, såväl inom stadsplaneringen och markanvändningen som med hjälp av praktiska belysnings-, snygghets- och underhållsåtgärder. Den byggda miljöns egenskaper påverkar till exempel förekomsten av olyckor och olycksfall, benägenheten till brott och känslan av otrygghet.

Differentiering mellan olika områden i staden kan försvaga känslan av trygghet, särskilt om differentieringen ger upphov till sociala ojämlikheter mellan områdena. Grunden för stadens bostadspolitik ligger sedan en längre tid i främjande och upprätthållande av en blandad administrations- och finansieringsmodellstruktur. Målet är en socialt blandad invånarstruktur i såväl nya som existerande bostadsområden.



## Uppföljning av säkerhetssituationen

Mångtydigheten av säkerhet skapar utmaningar för uppföljningen av säkerhetssituationen. Säkerhet och osäkerhet är mycket subjektiva begrepp. Trots att säkerhetssituationen kan följas upp bl.a. med hjälp av brottsstatistik, återger det inte nödvändigtvis människornas upplevda säkerhet.

Systematisk information om upplevd osäkerhet kan fås endast med en enkätundersökning. Den säkerhet som invånarna upplever undersöks i Helsingfors med hjälp av säkerhetsundersökningar med tre års mellanrum. Den senaste undersökningen färdigställs 2016.

# Spetsprojekt

## Säkerhetsmätare

Det är möjligt att i uppföljningen av säkerhetssituationen utnyttja befintliga mätare som hänför sig till säkerheten. Utmaningen då det gäller gestaltandet av den verkliga säkerhetssituationen med hjälp av statistik är att den beskriver verkligheten endast delvis.

Säkerhets- och beredskapsenheten och Helsingfors stads faktacentral har diskuterat om uppföljningsmetoderna som hänför sig till temat säkerhet och om utvecklingen av dessa metoder. Faktacentralen producerar en stor mängd information om invånarnas välmående och trivsel, som kan utnyttjas effektivare än tidigare i uppföljningen av säkerheten.

Säkerhets- och beredskapsenheten utreder utvecklingen av mätarna och funktionssätten för uppföljningen av säkerhetssituationen.

**Ansvarsområden:** alla insatsområden

**Ansvariga instanser:** stadskansliet, faktacentralen

## Köpcentren som en del av staden

”Köpcentren som en del av staden” (Ostarit osana kaupunkia) är ett diskussionsforum med ett flertal deltagare på stadsnivå, vars mål är att säkra regelbundna kontakter mellan stadens förvalt-





ningar (bl.a. räddningsverket, social- och hälsovårdsverket, stadsplaneringskontoret, byggnadskontoret), polisen, regionalförvaltningsverkets tillståndsmyndigheter, Helsingfors stadsdelsföreningar Helka ry, invånarnas representanter och köpcenterföretagarna. Diskussionstillfällena inleds under hösten 2015.

**Ansvarsområden:** hälsa och välmående, brottslighet

**Ansvariga instanser:** stadskansliet, Helsingforsregionens handelskammare

## Verksamhetsmodellen PAKKA

”Pakka” är en finsk verksamhetsmodell för att på lokal nivå förebygga skadeverkningar av rusmedel, vars tyngdpunkt ligger i begränsande av tillgängligheten till alkohol, tobak och penningspel. I Helsingfors inleddes utnyttjandet av åtgärderna i verksamhetsmodellen Pakka år 2015 för att verkställa Helsingfors stads åtgärdsprogram för ansvarsfullt alkoholbruk. Modellen testas först med ett pilotförsök i en stadsdel i Helsingfors. Som pilotområde valdes Norra Haga.

**Ansvarsområden:** hälsa och välmående

**Ansvariga instanser:** social- och hälsovårdsverket, ungdomscentralen, stadskansliet

## Kommunernas deltagande i den automatiska trafikövervakningen

I Helsingfors stads trafiksäkerhetsplan 2011–2014, planen som föregick denna säkerhetsplan, antecknades som en metod för att förbättra trafiksäkerheten att Helsingfors främjar kommunernas deltagande i trafikövervakningen inom sitt eget område. Projektet har inte avancerat under de senaste åren. Helsingfors betraktar främjandet av saken fortfarande viktigt och fortsätter diskussionerna med de tillhöriga ministerierna.

**Ansvarsområden:** trafiksäkerhet

**Ansvariga instanser:** stadsplaneringskontoret, stadskansliet, byggnadskontoret

# Egenkontroll av säkerheten i bostadsfastigheter

Helsingfors stads räddningsverk har förverkligat egenkontroll av säkerheten i bostadsfastigheter sedan år 2014. Syftet med egenkontrollen är att nå ut till bostadsfastigheterna i större omfattning än tidigare, öka invånarnas säkerhetskunskaper och hjälpa invånarna att upptäcka risker och säkerhetsbrister och att eliminera dem. Målet med egenkontrollen är att nå ut till varje bostadshus i Helsingfors under loppet av 10 år. Fastighetens uppmärksamhet fästs vid egenhändig kontroll och säkerhetskommunikation, räddningsplanering och strukturell och teknisk brandsäkerhet.

**Ansvarsområden:** övervakning, synlighet och förebyggande

**Ansvariga instanser:** räddningsverket

## Verksamhetsmodellen Yli Hyvä Juttu

Yli Hyvä Juttu är en verksamhetsmodell där de anställda inom ungdomsväsendet och socialväsendet aktivt erbjuder avtalsbrandkårsverksamhet till 7–17-åriga barn och unga som är i behov av särskilt stöd. Syftet är att förebygga utslagning bland barn och unga genom att erbjuda dem trevlig och förmånlig verksamhet. Brandkårsverksamheten för unga erbjuder alla barn och unga som riskerar bli utslagna en förmånlig hobby, där det är möjligt att utöver brandmannafärdigheter lära sig många allmännyttiga kunskaper, såsom första hjälpen och första släckningsinsatsen. I Helsingfors inleddes genomförandet av verksamheten i december 2014.

Vetskapen om verksamhetsmodellen främjas bland de anställda vid social- och hälsovårdsverket och ungdomscentralen.

**Ansvarsområden:** barn och unga

**Ansvariga instanser:** social- och hälsovårdsverket och ungdomscentralen (vägledning för unga)

## Förlikning av ungas brottsmål

Förlikning har ansetts vara en bra metod för att, särskilt i fråga om unga förbrytare, förebygga framtida brott. Här är staden som målsägande en viktig aktör. På begäran av stadsjuristen och HST:s verkställande direktör bereds vid stadskansliets säkerhets-

och beredskapsenhet, stadsnivåns riktlinjer för förlikning av minderårigas brottsmål, i vilka staden är målsägande. I och med riktlinjerna hänvisas alla minderårigas brottsmål i vilka staden är målsägande till förlikning.

**Ansvarsområden:** barn och unga, brottslighet

**Ansvariga instanser:** riktlinjerna: stadskansliet, förverkligande: alla stadens förvaltningar

## Programmet Olen Muslimi Olen suomalainen (OMOS)

Interventionsmetoden ICthinking®, som har utvecklats i England vid universitetet i Cambridge, används för att hjälpa personer att utvidga sina perspektiv och lära sig se saker också ur andras perspektiv, utan att förlora sin egen identitet och sina egna värderingar. Med nämnda metod som grund har man i England skapat programmet Being Muslim Being British (BMBB). Utifrån detta tas nu fram ett eget program för Finlands förhållanden och behov, vars arbetsnamn i startfasen är Olen Muslimi Olen Suomalainen (Jag är muslim Jag är finländare). Målet för programmet OMOS är att på ungdomsgårdar och skolor erbjuda unga med olika etniska bakgrunder, som lever mellan två kulturer, en möjlighet att stärka den egna och religiösa identiteten samt skapa dialog och förståelse mellan unga från olika kulturer.

**Ansvarsområden:** barn och unga, invandrare

**Ansvariga instanser:** stadskansliet, ungdomscentralen, utbildningsverket, polisinspektionen i Helsingfors

## Verksamhetsmodellen Erilainen naapuri

Blåbandsstiftelsen upprätthåller en boendeenhet för unga långtidsbostadslösa på Rosavillagatan i Tölö. Stiftelsen har som en del av miljöarbetet genomfört projektet "Erilainen naapuri" (En annorlunda granne) för alla 360 elever i Töölö grundskola, på önskemål av elevernas föräldrar. Eftersom personer med drogproblem eller mentala problem bevisligen orsakar känslor av osäkerhet och fördomar bland invånare i olika områden, finns det behov för verksamhetsmodellen Erilainen naapuri också på andra ställen i Helsingfors. Möjligheten att utvidga verksamheten också till andra grundskolor utreds.

**Ansvarsområden:** hälsa och välmående, barn och unga

**Ansvariga instanser:** utbildningsverket, Blåbandsstiftelsen

## Samarbete mellan huvudstadsregionens kommuner för att förebygga radikaliserings

I Helsingfors har det sedan år 2013 fungerat ett samarbetsnätverk för förebyggande av våldsbejakande extremism. I arbetet har det uppstått ett behov av att intensifiera samarbetet med de andra kommunerna i huvudstadsregionen. Fenomenet verkar koncentrera sig till huvudstadsregionen både på det personliga planet och i fråga om händelser. Människorna rör sig och flyttar också livligt över kommungränserna i huvudstadsregionen.

För att utveckla informationsväxlingen, enhetliga verksamhetsmodeller och samarbetet föreslås att det grundas ett samarbetsnätverk mellan huvudstadsregionens kommuner för förebyggande av våldsbejakande extremism.

**Ansvarsområden:** hälsa och välmående, barn och unga, brottslighet

**Ansvariga instanser:** stadskansliet och polisinrättningen i Helsingfors

## Ett verksamhetscenter med låg tröskel till västra Helsingfors

De verksamhetscenter med låg tröskel som nu fungerar har koncentrerats till östra Helsingfors. Det finns ett akut behov för dylik verksamhet särskilt i västra Helsingfors. Som ett resultat av processen som inleddes i början av 2015 har Diakonissanstalten i Helsingfors, A-klinikstiftelsen och Vailla Vakinaista Asuntoa ry tillsammans under våren 2015 sökt om finansiering hos RAY för grundande av ett verksamhetscenter med låg tröskel i Gamlas. Utöver verksamhetscentermodellen är projektets syfte att involvera gemenskapen på en bredare front. I planeringen av projektet har deltagit olika lokala aktörer och eventuella användare av centret. Helsingfors stad deltar i projektet genom att utveckla sitt fältarbete för att hämta social- och hälsovårdstjänster till centret.

**Ansvarsområden:** hälsa och välmående

**Ansvariga instanser:** Diakonissanstalten i Helsingfors, A-klinikstiftelsen, VVA ry

## Samordnande av arbetet mot olyckor i hemmet och på fritiden

Helsingfors stadsdirektör tillsatte vid behandlingen i direktörskollegiet 23.3.2011 en arbetsgrupp för förebyggande av olyckor för verksamhetsperioden 2011–2014. Förebyggandet av olyckor i hemmet och på fritiden hör till alla stadens sektorer och förutsätter samarbete mellan förvaltningarna. Olycksarbetsgruppen konstaterade i sina åtgärdsförslag att för att det förebyggande arbetet ska vara effektivt och systematiskt, ska Helsingfors fatta ett beslut om hur samordnandet av frågan sker på stadsnivån och vem som bär ansvaret för det. Tillräckliga personal- och verksamhetsresurser ska beviljas för arbetet. Antingen social- och hälsovårdsverket eller stadskansliet föreslogs som ansvarig förvaltning eller, om samordnandet av olycksarbetet delas upp på flera förvaltningar, stadskansliet, social- och hälsovårdsverket, byggnadskontoret och räddningsverket.



**Ansvarsområden:** hälsa och välmående

**Ansvariga instanser:** stadskansliet fastställer

## Socialt fältarbete

Ett stort behov av synligt socialt fältarbete har konstaterats i olika områden i Helsingfors. Behovet av socialt fältarbete har betonats särskilt ur den vardagliga trygghetens perspektiv. Med hjälp av fältarbete är det möjligt att påverka invånarnas otrygghetsupplevelser då synlighet av myndigheters närvaro ökar. Genom att öka och förstärka det sociala fältarbetet kan också situationen för personer som har svårt att hitta till bl.a. social- och hälsovårdstjänster underlättas. Vidare bidrar ökat socialt fältarbete till en förbättrad och riktig situationsbild av olika bostadsområden i Helsingfors.

Helsingfors stads säkerhets- och beredskapsenhet och polisinsättningen i Helsingfors har berett ett projekt för socialt fältarbete, och enligt planerna skulle finansiering för projektet sökas under hösten 2015 ur fonden för inre säkerhet. Anslag som använts för fondens insatsområden visade sig dock inte stöda dylik verksamhet i dess planerade omfattning. Övriga finansieringsmöjligheter för projektet utreds därmed.

**Ansvarsområden:** hälsa och välmående; brottslighet; barn och unga; invandrare; synlighet; närvaro och förebyggande åtgärder

**Ansvariga instanser:** Helsingfors stad och polisinsättningen i Helsingfors

# Källförteckning

Helsingfors stad (2014a). Helsingin kaupungin tapaturmien ehkäisytyöryhmä 2011–2014: Loppuraportti. Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2014:26.  
<http://dev.hel.fi/maatokset/media/att/df/dfad0ece1d2776f48fbc5c267ecc90aaf1e8faaf.pdf>, refererad 9.4.2015.

---

Helsingfors stadsplaneringskontor (2014). Program för utveckling av trafiksäkerheten i Helsingfors, [http://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/liikenne/150330\\_Liitu\\_raportti\\_kslk.pdf](http://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/liikenne/150330_Liitu_raportti_kslk.pdf), refererad 16.4.2015.

---

Justitieministeriet (2008). Kommunernas deltagande i den automatiska trafikövervakningen Arbetsgruppsbetänkande 2008:4  
[http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/200804kuntienosallistuminenautomaattiseenliikennevalvontaan/Files/OMTR\\_2008\\_4.pdf](http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/200804kuntienosallistuminenautomaattiseenliikennevalvontaan/Files/OMTR_2008_4.pdf), refererad 23.11.2015.

---

Justitieministeriet (2015). Oikeusministeriön säädöshankkeet 15.2.2015. Toiminta ja hallinto 12/2015.  
[http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1424779368329/Files/OMTH\\_12\\_2015\\_OMn\\_saadoshankkeet\\_184s.pdf](http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1424779368329/Files/OMTH_12_2015_OMn_saadoshankkeet_184s.pdf), refererad 22.11.2015.

---

Tuominen, M. & Laihin, E. (2013): "Stadiin kuuluu pieni rosoisuus" – Helsingin turvallisuustutkimus 2012. Helsingfors stads faktacentral. utredningar 2013:4.  
[http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/14\\_01\\_07\\_Tutkimuksia\\_4\\_13\\_Tuominen.pdf](http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/14_01_07_Tutkimuksia_4_13_Tuominen.pdf), refererad 16.4.2015.

---

Turvallinenkaupunki (2015). <http://www.turvallinenkaupunki.fi/>, refererad 15.5.2015.

---

